

การประเมินการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคล กรณีศึกษาเปรียบเทียบ ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์

The Assessment of the Personal Loans Risk Management : A Case Study of the Comparisons between the Commercial Banks and the Saving and Credit Cooperatives

วรรณมนต์ สันติศิริ Watsamon Santisiri ^{1,*}, อัศรนันท์ ดิดสม Akaranant Kidsom ²

สิริภักดิ์ ศิริโ In Siripak Siritho ³

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร กรุงเทพมหานคร

² Ph.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร

³ Ph.D., ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต และอาจารย์ประจำ สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือการศึกษาศึกษาการประเมินการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) กรณีศึกษาเปรียบเทียบธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ อัตราส่วนทางการเงิน แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินตนเอง และแบบวิเคราะห์ช่องว่างในการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ผลการศึกษาคือ 1) ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนวทางมาตรฐาน COSO ทั้ง 8 ด้าน พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์มีการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ไม่แตกต่างจากกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ 2) ผลการประเมินตนเองตามแนวทางมาตรฐาน COSO ทั้ง 8 ด้าน พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์มีคะแนนรวมผลการประเมินตนเองเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ 3) ผลการวิเคราะห์ช่องว่างในการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ทั้ง 8 ด้าน

* E-mail address: wsantisiri@gmail.com

พบว่าการบริหารความเสี่ยงในปัจจุบันของกลุ่มธนาคารพาณิชย์และกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ต่างกับหลักการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO มากนัก 4) ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์มีคะแนนรวมอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง, สินเชื่อบุคคล, COSO, ธนาคารพาณิชย์, สหกรณ์ออมทรัพย์

ABSTRACT

The purpose of the study was to examine the assessment of the personal loans risk management approved by COSO standard (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission): The comparisons between the commercial banks and the saving and credit cooperatives. The commercial banks and the saving and credit cooperatives were study sample, using in depth interview with self-assessment forms and filling in the GAP analytical forms for the risk management by COSO standard. It revealed that 1) the results from the in depth interview by COSO standard for 8 dimensions, the commercial Banks dealing with risk management similar to the saving and credit cooperatives 2) the results from self-assessment by COSO standard in 8 dimensions illustrated that the commercial banks have average total scores of self-assessment more than the saving and credit cooperatives 3) the result of the GAP analysis of the risk management by COSO standard in 8 dimension found that the risk management assessment in the present of the commercial banks and the saving and credit cooperatives is not significant different from risk management by COSO standard 4) the result of the financial ratio analysis found that the commercial banks have average total scores of financial ratio more than the saving and credit cooperatives.

Keywords: Risk Management, Personal Loans, COSO, Commercial Banks, Saving and Credit Cooperatives

บทนำ

การบริหารความเสี่ยงถือเป็นหัวใจสำคัญของสถาบันการเงิน ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทย ในฐานะเป็นหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่กำกับดูแลกิจการของธนาคารพาณิชย์ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับความเสี่ยงสำหรับความเสี่ยงหลัก 5 ด้านดังนี้ ด้านกลยุทธ์ ด้านตลาด ด้านปฏิบัติการ ด้าน

วรรณนต์ สันติศิริ, อัครนันท์ คิตสม และ สิริภักตร์ ศิริโท

สภาพคล่อง และด้านเครดิต (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2546: I-7) ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อรับรองความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น เช่น ความเสี่ยงที่เกิดจากการให้บริการด้านสินเชื่อบุคคลโดยจัดอยู่ในความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่งความเสี่ยงด้านนี้จะครอบคลุมการให้บริการด้านสินเชื่อทุกประเภท ทั้งนี้สินเชื่อบุคคลเป็นหนึ่งในบริการที่มีอัตราการแข่งขันสูงทั้งในธนาคาร (Bank) และสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร (Non-Bank) บทความนี้จึงสนใจศึกษาการประเมินการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO ระหว่างธนาคารพาณิชย์เปรียบเทียบกับสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารซึ่งก็คือสหกรณ์ออมทรัพย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประเมินการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO กรณีศึกษาเปรียบเทียบธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบถึงการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO กรณีศึกษาธนาคารพาณิชย์ และสหกรณ์ออมทรัพย์
2. ผลการวิจัยการประเมินการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO กรณีศึกษาธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ จะเป็นข้อมูลสำหรับวางแผนพัฒนาการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์

การทบทวนวรรณกรรม

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวว่า ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง โอกาสหรือเหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนหรือสิ่งที่ทำให้แผนงาน ณ ปัจจุบันไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยจะก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อองค์การ ทั้งในแง่ตัวเงินหรือภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์การ (ปรับจาก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554: 2) โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้แบ่งประเภทความเสี่ยงหลักไว้ 5 ด้าน คือ ด้านกลยุทธ์ ด้านตลาด ด้านปฏิบัติการ ด้านสภาพคล่อง และด้านเครดิต โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2546: I-7)

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนดำเนินงาน และการนำไปปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อรายได้ เงินกองทุน หรือความดำรงอยู่ของกิจการ

ความเสี่ยงด้านตลาด หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และราคาตราสารในตลาดเงินตลาดทุน ที่มีผลกระทบในทางลบต่อรายได้และเงินกองทุนของสถาบันการเงิน

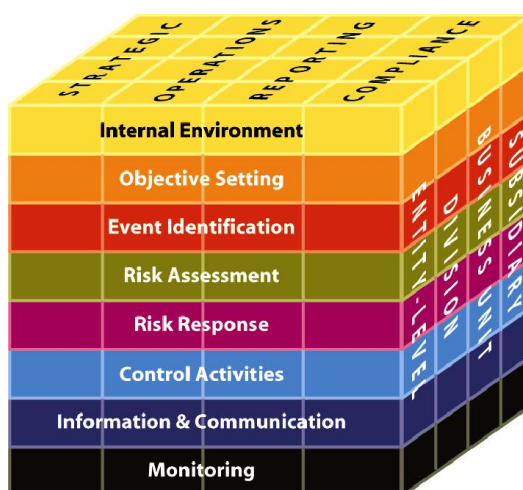
ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดความเสียหายอันเนื่องจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กร และการขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบงาน หรือเหตุการณ์ภายนอก และส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของสถาบันการเงิน

ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่สถาบันการเงิน ไม่สามารถชำระหนี้สินและการผูกพันเมื่อถึงกำหนด เนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ หรือไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอ หรือสามารถหาเงินมาชำระได้แต่ด้วยต้นทุนที่สูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของสถาบันการเงิน

ความเสี่ยงด้านเครดิต หมายถึง โอกาสหรือความน่าจะเป็นที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระที่ตกลงไว้ รวมถึงโอกาสที่คู่ค้าจะถูกปรับลดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของสถาบันการเงิน

การบริหารความเสี่ยงจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เช่น ธนาคารพาณิชย์ รวมถึงสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ความเสี่ยงเหล่านั้นส่งผลเสียหายต่อองค์กรไม่ว่าจะในแง่ตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงิน (ภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กร) โดยการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการ ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงาน โดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบเพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อองค์กร และสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล ในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องกำหนดไว้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554: 2)

แนวความคิดการบริหารความเสี่ยงที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน คือ การบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐานของ COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) (Curkovic *et al.*, 2013; Kasim and Hanafi, 2012; Gjerdrum and Peter, 2011; สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2555; จิรรัตน์ และ ดุจฤทัย, 2554) ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

รูปที่ 1: การบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานของ COSO
ที่มา: The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way
Commission, 2004

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) เป็นพื้นฐานของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร เนื่องจากเป็นตัวกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ โครงสร้าง และการดำเนินธุรกิจ รวมถึงประเมินและบริหารความเสี่ยง

การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) องค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินธุรกิจก่อนที่จะระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์ของการดำเนินธุรกิจที่กำหนดขึ้นนั้น

การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification) เป็นการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นโดยพิจารณาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กร ปัจจัยภายใน เช่น กระบวนการ เทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น ส่วนปัจจัยภายนอก เช่น สภาวะเศรษฐกิจ สภาพการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการประเมินว่าเหตุการณ์ความเสี่ยงที่ระบุไว้นั้นจะส่งผลกระทบต่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างไร

การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการบริหารความเสี่ยงตามที่ประเมินไว้ ให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ เช่น การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การยอมรับความเสี่ยง การลดความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง

กิจกรรมเพื่อการควบคุม (Control Activities) เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้มั่นใจว่าการตอบสนองต่อความเสี่ยงตามที่กำหนดไว้ ได้ถูกดำเนินการอย่างถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กร กล่าวคือ สารสนเทศจะช่วยบ่งชี้เหตุการณ์ ประเมินความเสี่ยง และบริหารความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรมีทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกองค์กรซึ่งควรได้รับการจัดบันทึกและนำมาสื่อสารอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตอบสนองต่อเหตุการณ์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การติดตามผล (Monitoring) เพื่อให้แน่ใจว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงเพื่อการแก้ไขการบริหารความเสี่ยงตามความเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น จิรรัตน์ และ ดุจฤทัย (2554) ศึกษาถึง การนำแนวคิดการควบคุมภายในของ COSO มาช่วยในการออกแบบความเชื่อมโยงภายใน โดยทำการศึกษาจากกรณีศึกษาแห่งหนึ่ง ในแผนกบัญชีและการเงิน ในส่วนของงานขายและงานต้นทุน ซึ่งผลของความเชื่อมโยงใหม่นั้นทำให้ลดกระบวนการทำงาน และสามารถใช้อารสนเทศที่มีอยู่ได้เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องมีความน่าเชื่อถือและมีความปลอดภัยมากขึ้น ส่วน ภรณ์ พลกุล และ ศิลพร ศรีจันทะพร (2550) ศึกษาถึง บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ใช้ COSO ERM แต่ละองค์ประกอบอย่างไร และแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมเน้นการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิดนี้ในแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไร โดยสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามกับผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรจำนวน 410 บริษัท ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของ COSO ERM ที่องค์กรใช้สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร การกำหนดวัตถุประสงค์ การติดตามผล การประเมินความเสี่ยง การระบุเหตุการณ์ และการตอบสนองความเสี่ยง ส่วนการพิจารณาในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่ากลุ่มบริษัทสินค้าอุปโภคบริโภคมีการปฏิบัติตาม COSO ERM มากที่สุด

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO กรณีศึกษาเปรียบเทียบธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ มีขั้นตอนดังนี้

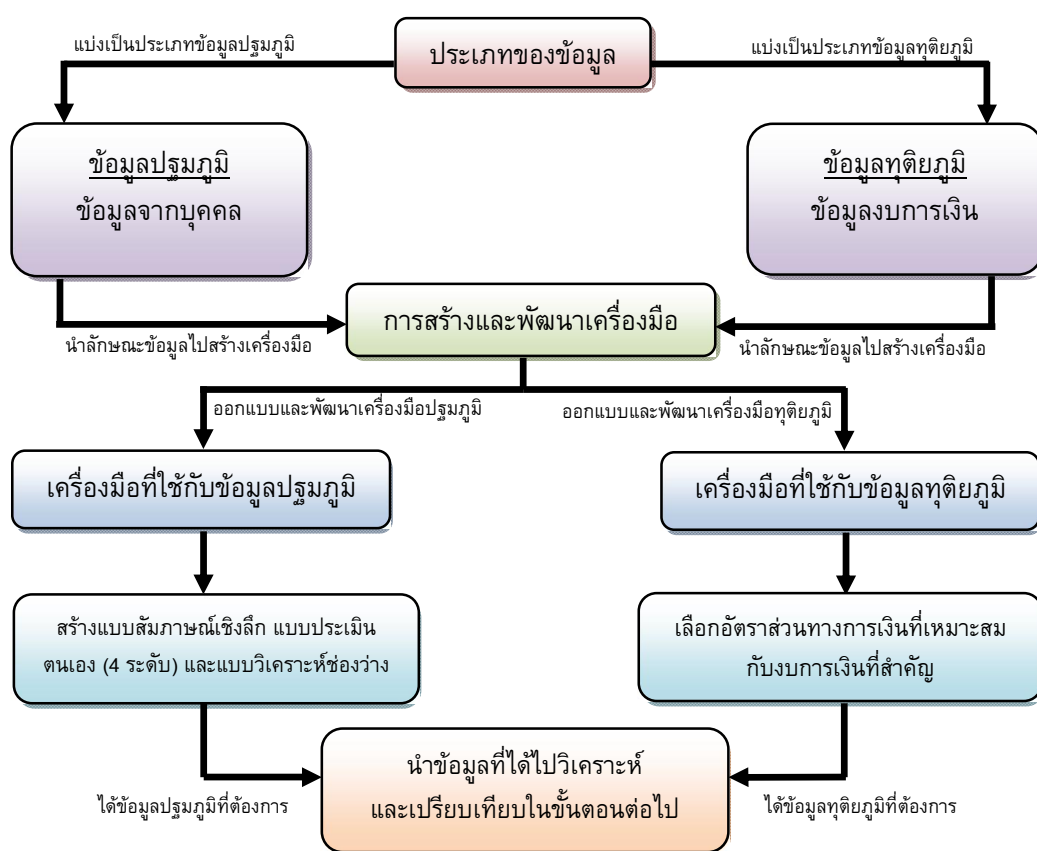
1. **การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง** กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างธนาคารพาณิชย์ และกลุ่มตัวอย่างสหกรณ์ออมทรัพย์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารธนาคารพาณิชย์จำนวน 7 ท่านจาก 7 ธนาคาร และผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์จำนวน 2 ท่าน จาก 2 สหกรณ์
2. **การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านทุติยภูมิ** ข้อมูลทุติยภูมิในการวิจัยในครั้งนี้เป็นงบการเงินจากรายงานประจำปี 2552-2555 ของกลุ่มตัวอย่างธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารจำนวน 7 ธนาคาร และกลุ่มตัวอย่างสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละสหกรณ์จำนวน 2 สหกรณ์
3. **การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านปฐมภูมิ** ข้อมูลปฐมภูมิในการวิจัยในครั้งนี้มาจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) และแบบประเมินตนเอง (Self-Assessment) โดยคำถามหลัก

วรรณมณฑ์ สันติศิริ, อัครนันท์ คิตสม และ สิริภัทตร์ ศิริโท

เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO รวมถึงแบบวิเคราะห์ช่องว่าง (GAP Analysis) ในการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารธนาคารพาณิชย์และผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในส่วนงานด้านการบริหารความเสี่ยง จำนวนเดียวกันกับการศึกษารวบรวมข้อมูลด้านทฤษฎีภูมิ

4. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านทฤษฎีภูมิ คือ อัตราส่วนทางการเงิน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านปฐภูมิ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินตนเอง และแบบวิเคราะห์ช่องว่างในการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO

5. ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แสดงดังรูปที่ 2

รูปที่ 2: ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

6. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้นำไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน และปรับแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญผู้นั้นแนะนำ จึงจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

7. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบประเมินตนเองของผู้บริหารธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง รวมถึงนำมาตรวจสอบด้วยแบบวิเคราะห์ช่องว่างในการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ส่วนข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินในรายงานประจำปี 2552-2555 ของธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้อัตราส่วนทางการเงินแบบมาตรฐานในการแปลงตัวเลขข้อมูลทางการเงินเพื่อการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน จากนั้นจึงนำผลการประเมินตนเองเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO มาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง

ผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการประเมินการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO กรณีศึกษาเปรียบเทียบธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้ผลการวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในรูปแบบสรุปแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้านที่	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง
1.สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	พบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงในด้านนี้ โดยเน้นการจัดทำเป็นนโยบายและวิธีการปฏิบัติเพื่อการป้องกันความเสี่ยง	พบว่า กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงในด้านนี้ โดยระบุวิธีการป้องกันความเสี่ยงในการให้บริการแก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
2.การกำหนดวัตถุประสงค์	พบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงในด้านนี้ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการป้องกันความเสี่ยงให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของธนาคารพาณิชย์	พบว่า กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงในด้านนี้ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนในด้านการให้บริการสินเชื่อต่อสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

ตารางที่ 1: (ต่อ)

ด้านที่	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง
3.การป้องกันเหตุการณ์	พบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยการระบุปัจจัยเสี่ยงในการดำเนินงาน และมี KPI เป็นส่วนช่วยในการระบุถึงความเสี่ยงในองค์กร	พบว่า กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยการระบุปัจจัยเสี่ยงทั้งภายในการปฏิบัติงาน ให้บริการกับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ และภายนอกของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เกิดจากความเสี่ยงจากสภาพเศรษฐกิจ
4.การประเมินความเสี่ยง	พบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยการประเมินความเสี่ยงภายในหน่วยงาน/สาขา และรายงานต่อสำนักงานใหญ่	พบว่า กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยการประเมินผลจากคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์และผู้ตรวจการสหกรณ์ออมทรัพย์
5.การตอบสนองความเสี่ยง	พบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยมีการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยง และจัดทำลำดับขั้นตอนการทำธุรกรรมให้กับบุคลากรภายในองค์กร	พบว่า กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยมีการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงในลักษณะคู่มือ
6.กิจกรรมเพื่อการควบคุม	พบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยการกำหนดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงที่องค์กรดำเนินการ	พบว่า กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยให้เจ้าหน้าที่ทุกคนในสหกรณ์ออมทรัพย์มีส่วนร่วมในการควบคุมความเสี่ยงในการให้บริการสินเชื่อต่อสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์
7.สารสนเทศและการสื่อสาร	พบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยการจัดทำคู่มือ วารสารภายในองค์กร การจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากร การเผยแพร่ข้อมูลในเว็บไซต์ ในเรื่องของแนวทางการปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงขององค์กร	พบว่า กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง
8.การติดตามผล	พบว่า กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยการติดตามผลแบบขณะปฏิบัติงาน ติดตามผลแบบตลอดเวลา และประเมินผลเป็นรายครั้ง รายเดือน และ รายไตรมาส	พบว่า กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างมีการบริหารความเสี่ยงด้านนี้ โดยการใช้การติดตามผลแบบขณะปฏิบัติงาน การติดตามผลแบบตลอดเวลา และการประเมินผลจากผู้ตรวจการสหกรณ์ฯ เป็นรายครั้ง

ส่วนที่ 2 สรุปผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินตนเองในรูปแบบสรุปแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2: สรุปผลการประเมินตนเอง

กรอบการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO 8 ด้าน	1.สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	2.การกำหนดวัตถุประสงค์	3.การระบุปัจจัยเสี่ยง	4.การประเมินความเสี่ยง	5.การตอบสนองต่อความเสี่ยง	6.กิจกรรมการควบคุม	7.สารสนเทศและการสื่อสาร	8. การติดตามผล	คะแนนรวมผลการประเมินตนเอง	ลำดับการประเมินตนเอง
	(C1)	(C2)	(C3)	(C4)	(C5)	(C6)	(C7)	(C8)		
ธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง										
1.ธนาคาร D	4	4	3	3	4	4	4	3	29	1
2.ธนาคาร E	4	4	3	3	3	4	4	3	28	2
3.ธนาคาร A	4	4	4	3	3	3	3	3	27	3
4.ธนาคาร C	3	3	3	3	3	4	4	3	26	4
5.ธนาคาร G	3	3	3	3	2	3	4	4	25	5
6.ธนาคาร F	3	3	3	3	2	3	4	3	24	6
7.ธนาคาร B	3	3	3	3	3	3	3	3	24	6
เฉลี่ย									26.1	
สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง										
1.สหกรณ์ H	3	3	3	2	3	4	3	3	24	1
2.สหกรณ์ I	3	3	3	2	3	3	3	3	23	2
เฉลี่ย									23.5	

หมายเหตุ: ระดับการประเมินการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ใน 8 องค์ประกอบที่สำคัญ มี 4 ระดับดังนี้

ระดับที่ 1 หมายถึง ไม่มีระดับการควบคุมความเสี่ยงภายในองค์กร

ระดับที่ 2 หมายถึง มีระดับการควบคุมความเสี่ยงภายในองค์กรยังไม่ดีพอ ต้องปรับปรุง

ระดับที่ 3 หมายถึง มีระดับการควบคุมความเสี่ยงภายในองค์กรที่ดีพอสมควร แต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง

ระดับที่ 4 หมายถึง มีระดับการควบคุมความเสี่ยงภายในองค์กรที่ดี

จากตารางที่ 2 ธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างที่มีคะแนนรวมผลการประเมินตนเองสูงสุด คือ ธนาคาร D มี 29 คะแนน ส่วนธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างที่มีคะแนนรวมผลการประเมินตนเองต่ำสุด คือ ธนาคาร B และ F มีเท่ากัน 24 คะแนน ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างที่มีคะแนนรวมผลการประเมินตนเองสูงสุด คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ H มี 24 คะแนน ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างที่มีคะแนนรวมผลการประเมินตนเองต่ำสุด คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ I มี 23 คะแนน สรุปได้ว่าธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างที่มีคะแนนรวมผลการประเมินตนเองมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง

วรรณนต์ สันติศิริ, อัครนันท์ คัดสม และ สิริภัทร ศิริโท

ส่วนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ช่องว่างในการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ผลการวิเคราะห์ช่องว่างในการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ในรูปแบบสรุปแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3: สรุปผลการวิเคราะห์ช่องว่างในการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO

ลำดับ	การบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO	การบริหารความเสี่ยงในปัจจุบัน กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง	การบริหารความเสี่ยงในปัจจุบัน กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง
1	สภาพแวดล้อมภายในองค์กร เป็นพื้นฐานของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร เนื่องจากเป็นตัวกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ โครงสร้าง และการดำเนินธุรกิจ รวมถึงประเมินและการบริหารความเสี่ยง	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างทั้ง 7 แห่ง มีการกำหนดโครงสร้างและวินัยในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานทุกคนในลักษณะคู่มือ กฎระเบียบ ที่ต้องปฏิบัติตาม ภายใต้การบริหารความเสี่ยงของแต่ละธนาคารอย่างเข้มงวด	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างทั้ง 2 แห่ง มีนโยบายและวิธีการปฏิบัติในการให้บริการต่อสมาชิกที่ชัดเจน เช่น นโยบายการให้สินเชื่อต่อสมาชิก ข้อปฏิบัติในการขอสินเชื่อของสมาชิก
2	การกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินธุรกิจก่อนที่จะระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์ของการดำเนินธุรกิจที่กำหนดขึ้นนั้น	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างทั้ง 7 แห่ง มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงของธนาคารตนให้สอดคล้องกับเป้าหมายทั้งในด้านบริการ และด้านพนักงาน	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างทั้ง 2 แห่ง มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายสอดคล้องกันในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ภายใต้การควบคุมความเสี่ยง
3	การบ่งชี้เหตุการณ์ เป็นการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นโดยพิจารณาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กร ปัจจัยภายใน เช่น ทรัพยากรมนุษย์ กระบวนการเทคโนโลยี เป็นต้น ส่วนปัจจัยภายนอก เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาพการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการระบุความเสี่ยง ตาม KPI ของธนาคาร เพื่อใช้ระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบในการดำเนินงานของธนาคาร	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างทั้ง 2 แห่ง กำหนด KPI เพื่อช่วยในการระบุปัจจัยเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งในด้านบุคลากร และการให้บริการ
4	การประเมินความเสี่ยง เป็นการประเมินว่าเหตุการณ์ความเสี่ยงที่ระบุไว้นั้นจะส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างไร	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรตลอดเวลา และส่งผลการประเมินไปยังสำนักงานใหญ่ของแต่ละธนาคาร	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง มีการประเมินความเสี่ยงจากผู้ตรวจการสหกรณ์ออมทรัพย์ และมีการประเมินภายในเป็นรายปี

ตารางที่ 3: (ต่อ)

ลำดับ	การบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO	การบริหารความเสี่ยงในปัจจุบัน กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง	การบริหารความเสี่ยงในปัจจุบัน กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง
5	การตอบสนองต่อความเสี่ยงเป็น การบริหารความเสี่ยงตามที่ประเมินไว้ ให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ เช่น การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การยอมรับ ความเสี่ยง การลดความเสี่ยง และการ กระจายความเสี่ยง	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง ส่วนใหญ่มี การตอบสนองความเสี่ยง โดยผลการ ประเมินต้องอยู่ในระดับที่ธนาคารยอมรับ ความเสี่ยงได้	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง มีการ ตอบสนองความเสี่ยงที่ไม่ชัดเจน คือ ไม่อยู่ในลักษณะคู่มือ แต่มีการ ตอบสนองความเสี่ยงในลักษณะข้อ ปฏิบัติภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์
6	กิจกรรมเพื่อการควบคุมเป็นขั้น ตอนที่ช่วยให้มั่นใจว่าการตอบสนอง ต่อความเสี่ยงตามที่กำหนดไว้ ได้ถูก ดำเนินการอย่างถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างทั้ง 7 แห่ง มีนโยบายให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตาม ระเบียบเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้น	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างทั้ง 2 แห่ง มีการควบคุมความเสี่ยงที่ กำหนด โดยให้บุคลากรทุกคนใน สหกรณ์ออมทรัพย์ต้องปฏิบัติและมี ส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย หรือเหตุที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง
7	สารสนเทศและการสื่อสาร สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ องค์กร กล่าวคือ สารสนเทศจะช่วย บ่งชี้เหตุการณ์ ประเมินความเสี่ยงและ บริหารความเสี่ยงที่เกิดขึ้นทั้งนี้ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรมีทั้ง จากแหล่งภายในและภายนอกองค์กรการ ซึ่งควรได้รับการจัดบันทึกและนำมา สื่อสารอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องตอบสนองต่อเหตุการณ์ความ เสี่ยงที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างทั้ง 7 แห่ง มีการใช้สารสนเทศและการสื่อสารไปยัง บุคลากร เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มี ประสิทธิภาพ เช่น การจัดทำคู่มือ การส่ง อีเมลล์รายบุคคล การจัดอบรม ศึกษาต งาน การเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างทั้ง 2 แห่ง มีการใช้สารสนเทศและการ สื่อสารไปยังบุคลากร เพื่อให้การ ปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เช่น การ จัดทำคู่มือ การส่งอีเมลล์รายบุคคล การจัดอบรม ศึกษาตงาน การ เผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์
8	การติดตามผลเพื่อให้แน่ใจว่าการ บริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึง เพื่อการแก้ไขการบริหารความเสี่ยง ตามความเหมาะสม	กลุ่มธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างทั้ง 7 แห่ง มีการติดตามผลด้วยวิธีการประเมินผล ขณะปฏิบัติงาน ประเมินผลรายครั้ง และ บางกลุ่มตัวอย่างประเมินผลติดตาม ตลอดเวลา	กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างทั้ง 2 แห่ง มีการติดตามผล ในลักษณะ ติดตามผลระหว่างปฏิบัติงาน และมีผู้ ประเมินผลคือคณะกรรมการและ ผู้ตรวจการสหกรณ์ออมทรัพย์

ส่วนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินในรูปแบบสรุปแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4: สรุปผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios)	1.ความสามารถในการบริหารสินทรัพย์	2.ความสามารถให้สินเชื่อเงินฝาก	3.ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ	4.ความสามารถชำระหนี้สงสัยจะสูญ	5.อัตราการสร้างกำไรสุทธิ	6.อัตราค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	7.รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย	8.ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อสินทรัพย์เฉลี่ย	9.หนี้สงสัยจะสูญต่อสินทรัพย์เฉลี่ย	คะแนนรวมอัตราส่วนทางการเงิน	อันดับอัตราส่วนทางการเงิน
	(R1)	(R2)	(R3)	(R4)	(R5)	(R6)	(R7)	(R8)	(R9)		
ธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง											
1.ธนาคาร A	3	4	4	1	1	1	4	6	3	27	1
2.ธนาคาร B	1	2	1	4	4	6	2	5	4	29	2
3.ธนาคาร C	5	5	2	2	3	2	7	3	1	30	3
4.ธนาคาร D	4	3	3	6	5	3	5	1	6	36	4
5.ธนาคาร E	6	6	6	3	2	4	6	2	2	37	5
6.ธนาคาร F	2	1	5	7	6	5	1	7	7	41	6
7.ธนาคาร G	7	7	7	5	7	7	3	4	5	52	7
เฉลี่ย										36	
สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่าง											
1.สหกรณ์ H	2	1	1	1	1	1	2	1	2	12	1
2.สหกรณ์ I	1	2	1	2	2	2	1	2	1	14	2
เฉลี่ย										13	

หมายเหตุ: กำหนดให้ R1 – R9 แทนค่าอัตราส่วนทางการเงินในการจัดลำดับคะแนนเฉลี่ย

- แทนค่า R1: อัตราส่วนความสามารถในการบริหารสินทรัพย์
 แทนค่า R2: อัตราส่วนความสามารถให้เงินสินเชื่อเปรียบเทียบกับเงินฝาก
 แทนค่า R3: อัตราส่วนค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ
 แทนค่า R4: อัตราส่วนความสามารถชำระหนี้สงสัยจะสูญ
 แทนค่า R5: อัตราส่วนการสร้างกำไรสุทธิ
 แทนค่า R6: อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
 แทนค่า R7: อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย
 แทนค่า R8: อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อสินทรัพย์เฉลี่ย
 แทนค่า R9: อัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อสินทรัพย์เฉลี่ย

จากตารางที่ 4 ธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างที่มีคะแนนรวมอัตราส่วนทางการเงินต่ำที่สุดในช่วงปี 2552-2555 คือ ธนาคาร A มี 27 คะแนน ส่วนธนาคารพาณิชย์ตัวอย่างที่มีคะแนนรวมอัตราส่วนทางการเงินสูงที่สุดในช่วงปี 2552-2555 คือ ธนาคาร G มี 52 คะแนน

จากตารางที่ 4 สหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างที่มีคะแนนรวมอัตราส่วนทางการเงินต่ำที่สุดในช่วงปี 2552-2555 คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ H มี 12 คะแนน ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ตัวอย่างที่มีคะแนนรวมอัตราส่วนทางการเงินสูงที่สุดในช่วงปี 2552-2555 คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ I มี 14 คะแนน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนวทางมาตรฐาน COSO ทั้ง 8 ด้าน พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์มีการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ไม่แตกต่างจากกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ อาจเนื่องมาจากงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาสินเชื่อบุคคลของธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ คือเป็นการศึกษาธนาคารพาณิชย์กรณีสินเชื่อบุคคล และสหกรณ์ออมทรัพย์กรณีสินเชื่อบุคคลเช่นกัน จึงทำให้การบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO จึงไม่แตกต่างกัน แต่หากศึกษาธนาคารพาณิชย์กรณีประกันชีวิต อาจต่างจากสหกรณ์ออมทรัพย์ในกรณีสินเชื่อบุคคลก็เป็นไปได้

ผลการวิเคราะห์ช่องว่างในการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO ทั้ง 8 ด้าน พบว่าการบริหารความเสี่ยงในปัจจุบันของกลุ่มธนาคารพาณิชย์และกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ต่างกับหลักการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO มากนัก อาจเนื่องจากปัจจุบันการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO เป็นที่นิยมแพร่หลายในทั้งหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ซึ่งหมายรวมไปถึงกลุ่มธนาคารพาณิชย์และกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้ต่างนำหลักการนี้มาปรับใช้ ซึ่งบางด้านอาจยังไม่ตรงตามหลักการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO มากนัก แต่เชื่อได้ว่าในอนาคตก็จะเป็นไปตามหลักการมากขึ้น

ผลการประเมินตนเองตามแนวทางมาตรฐาน COSO ทั้ง 8 ด้าน พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์มีคะแนนรวมผลการประเมินตนเองเฉลี่ยเท่ากับ 26.1 คะแนน ซึ่งมากกว่ากลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มี 23.5 คะแนน และผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์มีคะแนนรวมอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยเท่ากับ 36 แต่กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ คะแนนรวมอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยเท่ากับ 13 คะแนน ซึ่งอาจด้วยสภาพแวดล้อมขององค์กรที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการประเมินการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO กรณีศึกษาเปรียบเทียบธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในเชิงธุรกิจเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารความเสี่ยงสินเชื่อบุคคลตามแนวทางมาตรฐาน COSO ต่อธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ดังนี้

1. ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ควรตระหนักถึงการบริหารความเสี่ยงว่ามีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ
2. ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ควรดำเนินการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐานของ COSO ทั้ง 8 ด้าน ดังตัวอย่าง เช่น (แสดงดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5: ข้อเสนอแนะต่อธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ควรดำเนินการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐานของ COSO ทั้ง 8 ด้าน

ลำดับ	การบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO	ข้อเสนอแนะต่อธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO
1	สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องกำหนดโครงสร้าง นโยบาย กฎระเบียบ และวิธีการปฏิบัติ เช่น การให้สินเชื่อต่อลูกค้าธนาคารหรือสมาชิกสหกรณ์ เป็นต้น ในลักษณะของคู่มือ และแจกให้กับพนักงานที่เกี่ยวข้อง
2	การกำหนดวัตถุประสงค์	ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการให้สินเชื่อต่อลูกค้าธนาคารหรือสมาชิกสหกรณ์ ก่อนที่จะระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดขึ้นนั้น
3	การบ่งชี้เหตุการณ์	ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อต่อลูกค้าธนาคารหรือสมาชิกสหกรณ์ โดยต้องระบุทั้งปัจจัยภายใน เช่น กระบวนการพิจารณาให้สินเชื่อ เจ้าหน้าที่พิจารณาสินเชื่อ เป็นต้น ปัจจัยภายนอก เช่น สภาพการเมือง สภาวะเศรษฐกิจ สภาวะอากาศ ที่มีผลกระทบต่อการชำระสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อ เป็นต้น

ตารางที่ 5: (ต่อ)

ลำดับ	การบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO	ข้อเสนอแนะต่อธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางมาตรฐาน COSO
4	การประเมินความเสี่ยง	ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องประเมินเหตุการณ์ความเสี่ยงที่ระบุไว้นั้นว่าจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการวัดอุปสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างไร ในกรณีของธนาคารพาณิชย์ ต้องประเมินทั้งระดับสาขา และรายงานต่อสำนักงานใหญ่ ในกรณีของสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องประเมินจากคณะกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ และผู้ตรวจการสหกรณ์ออมทรัพย์
5	การตอบสนองความเสี่ยง	ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องบริหารความเสี่ยงตามที่ประเมินไว้ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Management Plan) รวมถึงกระบวนการหรือขั้นตอนในการพิจารณาให้สินเชื่อในลักษณะคู่มือ แจกให้พนักงานที่ให้สินเชื่อ
6	กิจกรรมเพื่อการควบคุม	ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องควบคุมความเสี่ยงตามที่กำหนดไว้ โดยเจ้าหน้าที่หรือพนักงานที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการบริหารและควบคุมความเสี่ยงตามแผนบริหารความเสี่ยง และกระบวนการหรือขั้นตอนในการพิจารณาให้สินเชื่อ
7	สารสนเทศและการสื่อสาร	ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องมีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น คู่มือ เอกสาร นิตยสาร Website การอบรม รวมถึงทีมงานการบริหารความเสี่ยง เพื่อเป็นข้อมูล และให้คำแนะนำในการบริหารความเสี่ยงต่อเจ้าหน้าที่หรือพนักงาน
8	การติดตามผล	ธนาคารพาณิชย์และสหกรณ์ออมทรัพย์ต้องมีการติดตามผลทั้งการติดตามผลขณะเจ้าหน้าที่หรือพนักงานที่เกี่ยวข้องกำลังปฏิบัติงาน ติดตามผลเป็นรายเดือน รายไตรมาส และรายปี โดยมีคณะกรรมการติดตามผลเป็นผู้รับผิดชอบ

รายการอ้างอิง

- จิรรัตน์ วีระวราพฤกษ์ และ ดุจดุทัย วงศ์ไพบูลย์วัฒน์. 2554. การประยุกต์ใช้แนวคิดของ COSO ในการออกแบบความเชื่อมโยง. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2554). 59-67.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2554. กรอบการบริหารความเสี่ยงตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. สืบค้นวันที่ 20 สิงหาคม 2556 จาก http://www.set.or.th/th/about/overview/files/Risk_Sept2011.pdf
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2546. คู่มือตรวจสอบความเสี่ยงสถาบันการเงิน. ฝ่ายตรวจสอบความเสี่ยงและเทคโนโลยีสารสนเทศ สังกัดกับสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ภรณ์ พลกุล และ ศิลปพร ศรีจันทร์เพชร. 2550. บริษัทจดทะเบียนใช้กรอบการบริหารความเสี่ยงตาม COSO ERM อย่างไร. วารสารวิชาชีพบัญชี. ปีที่ 3 ฉบับที่ 7. 73-87.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2555. คู่มือการบริหารความเสี่ยงฉบับปรับปรุง มกราคม 2555. คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- Curkovic, Sime; Scannell, Thomas; Wagner, Bret and Vitek, Michael. 2013. A Longitudinal Study of Supply Chain Risk Management Relative to COSO's Enterprise Risk Management Framework. **Modern Management Science & Engineering**. Vol. 1. No. 1. 13-36.
- Gjerdrum, Dorothy and Peter, Mary. 2011. The New International Standard on the Practice of Risk Management – A Comparison of ISO 31000:2009 and the COSO ERM Framework. **Risk Management**. Issue 21. 7-12.
- Kasim, Mohd Ariff Bin and Hanafi, Siti Rosmaini Binti Mohd. 2012. The Enterprise Risk Management (ERM) and Role of Internal Auditors in the ERM Implementation: A Review of Related Literature on Measurement Instruments. **African Journal of Business Management**. Vol.6. No. 36. 9883-9891.
- The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission. 2004. **Enterprise Risk Management — Integrated Framework: Executive Summary**. Retrieved January 11, 2013 from www.coso.org/documents/coso_erm_executivesummary.pdf